

Vores handling i morgen skal være anderledes fra vores handlinger i går

Tematnummer: Verdensmålene – en udfordring for hele samfundet

FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling er en global vision for fremtiden. Målene bruges som løftestang for danske NGO'er til at italesætte globale udfordringer, til at arbejde for politiske reformer, til at række ud til nye samarbejdspartnere, til at se indad og til at arbejde for livsvigtig finansiering af en bæredygtig udvikling.

Begejstring og glæde. En vision for fremtiden. Nye partnere og en tro på forandring. Et kritisk kig i spejlet. Vedtagelsen af 2030-Dagsordenen i september 2015 og herunder entreen af de 17 Verdensmål og 169 delmål for bæredygtig udvikling har i løbet af de sidste tre år haft stor betydning for danske NGO'ers arbejde.

Verdensmålenes vedtagelse er i sig selv imponerende, opløftende og kommer uden tvivl til at være rettesnor for politik, initiativer og handlinger de næste 11 år og forhåbentlig også i mange år derefter.

Og danske NGO'er tror på dem. NGO'er i Danmark og i resten af verden deltog indgående i forhandlingerne af Verdensmålene op til 2015 og er dybt engageret i opnåelsen af dem i dag. I det følgende giver vi vores personlige syn på danske NGO'ers arbejde med Verdensmålene og de roller, som de indtager for at opnå Verdensmålene globalt, nationalt og lokalt – godt hjulpet på vej af indspark fra nogle af vores dygtige kollegaer rundt omkring i den danske NGO-verden.

NGO'er engagerer almindelige mennesker

Da samtlige regeringsledere fra FN's medlemslande vedtog 2030-dagsordenen, indgik de også i en social kontrakt mellem landene og mellem landenes regeringer og deres befolkninger. 2030-Dagsordenen er en politisk aftale, som skaber en global vision, et globalt fællesskab og en ny global historie, der går på tværs af landegrænser, befolkningsgrupper og arbejdsfællesskaber. Den er nemlig en vision om forandring, som understreger, at vores hidtidige adfærd – set fra en bæredygtig vinkel – har været forkert. Vores handlinger i morgen skal være anderledes fra vores handlinger i går.

**PETER
CHRISTIANSEN**
Sekretariatsleder i
NGO-Netværket,
Globalt Fokus

**BJARKE
VESTERGAARD**
Politisk rådgiver i
NGO-Netværket,
Globalt Fokus

I et bæredygtigt perspektiv er alle lande inklusive Danmark udviklingslande. Det skyldes, at hvert eneste land har et eller flere Verdensmål, som det endnu ikke lever op til. Alle lande må altså udvikle sig for at opnå målene. I Danmark er vi kendt for vores meget høje velfærdsniveau, men vi har for eksempel store udfordringer med hensyn til vores forbrugsmønstre og det pres, som de ligger på klodens ressourcer (Verdensmål 12).

Det ligger i danske NGO'ers DNA at være i tæt kontakt med almindelige danskere og med mennesker over hele verden. Derfor bruges der også mange kræfter på at mobilisere borgere og engagere dem i kampen for en mere bæredygtig fremtid, hvad enten det er i Danmark eller et sted ude i verden. Det gøres ved at italesætte de globale og nationale udfordringer og i samarbejde med borgere skabe løsninger til at overkomme udfordringerne. På den måde engagerer almindelige mennesker verden til nye handlinger i overensstemmelse med målene og til at lægge pres på deres politiske beslutningstagere.

NGO'er kæmper med i den politiske kamp

I den vedtagne aftale om 2030-Dagsordenen indgår en række principper, der danner udgangspunkt for opnåelsen af Verdensmålene. Et af de vigtigste er princippet om »leaving no one behind«. Altså at alle skal være med i og drage nytte af en bæredygtig udvikling. Princippet tilsiger, at man må starte den bæredygtige udvikling hos de dårligst stillede, de mest udsatte og marginaliserede mennesker. Princippet afspejler dermed en global erkendelse af, at bæredygtig udvikling ikke skal være for eliten eller for den gennemsnitlige borger, men for alle, og vi må bestræbe os på at nå dem, som er længst fra at opnå Verdensmålene først.

Det er hjerteblod for danske NGO'er, at netop de svagest stillede kommer forrest i køen. Derfor arbejder de også aktivt med at holde både den danske regering og udenlandske regeringer oppe på deres forpligtelse til at opnå Verdensmålene. »Leaving no one behind«-princippet og Verdensmålene agerer naturlig løftestang for NGO'er til at italesætte de strukturelle udfordringer, som verden står overfor.

Samtidig bruges løftestangen til at arbejde med monitorering. Spørgsmålet er nemlig, hvordan de dårligst stillede opnår Verdensmålene, hvis ikke vi kan identificere, hvem der efterlades i stikken, hvor de befinder sig, og hvad de har brug for. Arbejdet med at indsamle data bliver stadig vigtigere for danske NGO'er. Det indgår i kampen for, at politiske beslutningstagere træffer de rigtige bæredygtige beslutninger på et oplyst grundlag, som kommer de svagest stillede i Danmark og i verden til gavn.

Opnåelsen af Verdensmålene er nemlig især en politisk kamp for forandring, som kræver et stærkt politisk lederskab, hvor beslutningstagere gennem til- og fravalg træffer de nødvendige politiske prioriteringer, der skal til for at løse de systemiske og strukturelle udfordringer, vi har i verden. Det er svært, hårdt og komplekst, specielt i en verden, som i mange henseender går imod mindre

bæredygtighed, herunder mindre lighed, større klimaudfordringer og sværere vilkår for menneskers universelle rettigheder.

Partnerskaber, ja tak

Politisk lederskab er en nøgelfaktor for forandring, men er ikke den eneste. Forandring kræver også, at alle vi andre arbejder meget tættere sammen uanset baggrund, målsætning og fokusområde. Derfor er det essentielt, at vedtagelsen af Verdensmålene skaber et universelt sprog om bæredygtig udvikling af verden. Et sprog, der går på tværs af lande og arbejdsområder og giver os alle en fælles forståelse og rammefortælling for opnåelsen af bæredygtighed til lands, til vands og i luften. Det muliggør nemlig nye former for samarbejde på tværs af sektorer, som vi måske ikke ville have set for bare 10 år siden.

Derfor bruger danske NGO'er Verdensmålene til at række ud til aktører uden for NGO-verdenen og indgå samarbejder med lokale partnere i udlandet, lokale regeringer eller private aktører, som vi måske ikke tidligere har samarbejdet med. Alt sammen, fordi vi kan se, at partnerskaber er det afgørende, hvis vi selv kan være med til at vise retningen og have de strukturelle udfordringer, de fattigste og mest marginaliserede grupper af mennesker og deres rettigheder i fokus. Vi kan med andre ord opnå langt større resultater på tværs end hver især, men det kræver, at vi gør det rigtigt.

Politisk koordinator i CARE Danmark Sarah Kristine Johansen beskriver for eksempel CARE Danmarks tilgang til Verdensmål og partnerskaber således:

» Vi har sat Verdensmålene i centrum af vores nye strategi. Vi vil være inkubator for innovative løsninger på Verdensmål 13 om konsekvenserne af klimaforandringer, så verdens mest klimaudsatte kan få et værdigt liv. Men det kan vi ikke gøre alene. Vi tror på, at den største forandring og nytænkning sker gennem stærke samarbejder med andre. I Verdensmålenes ånd bliver vores opgave derfor at finde forskellige typer af partnere, gerne nye og atypiske, med den rette ekspertise, erfaring og netværk til at udarbejde innovative klimaløsninger sammen med os. Det er ikke en simpel opgave, men helt nødvendigt, hvis vi skal nå Verdensmålene.

NGO'er slår slag for finansiering af bæredygtighed

En bæredygtig forandring kræver finansiering, og særligt to former for finansiering er i fokus på området. Vedtagelsen af 2030-Dagsordenen har krystalliseret behovet for nye former for finansiering, især fra den private sektor. Det betyder, at virksomheder nu betragtes som aktive verdensborgere, der kan bidrage til en positiv bæredygtig udvikling gennem finansiering eller tekniske løsninger. Ligeså vigtigt er det, at virksomheder som aktive verdensborgere sikrer, at de ikke bidrager negativt til opnåelsen af Verdensmålene gennem deres kæder af produktion og værdiskabelse og dermed følger princippet om »do no harm« – for eksempel når det kommer til at respektere menneskers rettigheder. I en tid hvor menneskerettigheder er under et voldsomt pres fra statsle-

dere i hele verden, er det vigtigt, at vi civile, NGO'er såvel som virksomheder, ikke følger samme tendens, for det har direkte betydning for menneskers leveforhold og rettigheder verden over og for opnåelsen af Verdensmålene. Ifølge Institut for Menneskerettigheder er overholdelse af menneskerettighederne nemlig en underliggende præmis for at opnå 92% af de 17 mål og 169 delmål.

NGO'ers rolle som kritisk samarbejdspartner for private aktører er derfor vigtig. Seniorrådgiver for menneskerettigheder og erhverv hos Amnesty International Danmark Sanne Borges forklarer det således:

» Vi ser os selv som en »watchdog« og kritisk dialogpartner for virksomheder. FN's arbejdsgruppe for menneskerettigheder og erhverv har stillet sig kritisk over for erhvervslivets manglende fokus på sin negative påvirkning af menneskerettighederne og håndtering heraf som en vigtig del af sit bidrag til FN's Verdensmål. Vi NGO'er vil gerne bidrage til at rette op på dette, bl.a. ved at indgå i kritisk dialog med erhvervslivet, så det sikres, at virksomheder forebygger og adresserer deres negative påvirkning af menneskerettighederne. På denne måde sikres det også, at erhvervslivet bidrager positivt til opnåelsen af Verdensmålene.

Selvom flere og flere private aktører prioriterer bæredygtighed i deres investeringer, er det ikke nok. Som nævnt er princippet om »leaving no one behind« et kerneprincip, hvis Verdensmålene skal opnås. Men kan virksomheder skabe en bæredygtig forandring og samtidig opnå profit, hvis de satser på verdens fattigste mennesker i de fattigste eller mest konfliktfyldte lande? Måske, måske ikke. Hvis ikke verdens fattigste skal efterlades på perronen, mens det bæredygtige tog suser afsted, er ikke-kommerciel finansiering afgørende. Danske NGO'er arbejder derfor målrettet for at sikre og understøtte den ikke-kommercielle finansiering. Politisk chef i Mellemløst Samvirke Lars Koch beskriver det således:

» Uden hjælp udefra med ikke-kommercielle midler vil verdens fattigste lande ikke kunne nå Verdensmålene og opnå en bæredygtig udvikling. Uligheden mellem lande og inden for lande er stigende, hvilket rammer de mest udsatte og går direkte imod opnåelsen af Verdensmålene og særligt Verdensmål 10 om ulighed. Vi mener, at der blandt andet skal mere og bedre bistand til samt nye ressourcer fra for eksempel formueskatter for at modarbejde den nuværende udvikling.

Et kritisk blik i NGO-spejlet

Verdensmålene handler om at skabe forandring og om at handle anderledes i dag, end vi gjorde i går. Det gælder for alle inklusive danske NGO'er. Med Verdensmålenes entré står vi selv over for en omvæltning, fordi vi har fået en anledning til at se os selv i spejlet og stille os selv meget relevante spørgsmål. Arbejder vi med de rigtige partnere? Når vi med vores arbejde ud til de mest udsatte, de fattigste og de mest marginaliserede, og lever vi dermed selv op til princippet om »leaving no one behind«? Det er fuldstændig nødvendigt, at vi

ikke blot kræver bæredygtig forandring af alle andre, men også selv forandrer os.

Det gælder også internt, hvor danske NGO'er blandt andet undersøger, hvordan man undgår at gøre mere skade end gavn og efterlever »do no harm«-princippet. Kan vi undgå at flyve? Hvordan behandler vi vores daglige affald? Er vores kontrakter med medarbejdere ude i verden skruet sammen, så deres rettigheder respekteres? Hvordan investeres medarbejderes pensionsmidler? Det er komplekse og svære spørgsmål, og i danske NGO'er ved man, at man langt fra er i mål med at kunne besvare alle spørgsmål med et fyldestgørende og bæredygtigt svar. Men danske NGO'er er i gang. Det har Verdensmålenes éntre forpligtet os alle til. Først handling. Så forandring.